

Les respostes de la por

Un dels grans plaers intel·lectuals de què m'agrada gaudir és el teatre. La setmana passada ho vaig fer plenament amb *Llum de guàrdia*, una obra dirigida pel sempre interessant i incisiu Julio Manrique la principal protagonista de la qual és la por: por d'estar sol i acompanyat, de la sexualitat pròpia i dels altres, del passat, el present i el futur; por, en definitiva, d'un mateix. La por és un sentiment de temença que sorgeix per la percepció d'un perill, real o imaginari. Existeixen molts graus de por, des de la desconfiança fins al pànic, i és un poderós instrument de manipulació social, atès que accentua la percepció de diferència entre un mateix i aquells a qui es considera estranys.

LA POR POT SER UN PODERÓS AGENT immobilitzant, però també és el motor de molts actes heroics. S'origina en una part del cervell anomenada amígdala, implicada en la generació d'emocions, la qual està connectada amb una zona de l'escorça, el còrtex anterior cingulat, implicat en el control d'aquestes emocions. Des del punt de vista evolutiu és un mecanisme de supervivència que altera la fisiologia corporal. Dispara la producció d'adrenalina, una hormona que incrementa la concentració i el ritme cardíac, fet que permet que estiguem més alertes i que els músculs rebin més oxigen per respondre amb més rapidesa, i també promou l'agressivitat com a mecanisme de defensa.

ÉS A DIR, ENS PERMET RECONÈIXER els perills i ens capacita fisiològicament perquè ens en puguem allunyar o bé, alternativament, enfrontar. És el que es coneix com a resposta de *lluita o fugida* (*fight or flight*, en anglès). Fa un parell de mesos, un article publicat a *Science* va relacionar l'oxitocina, una hormona implicada en diferents aspectes reproductius que també contribueix a l'establiment de lligams socials, amb l'augment de confiança i la disminució de la por, i amb les diferents respostes que podem donar davant una situació de por, actives o bé alternativament passives.

PER QUÈ ESTIC PARLANT DE LA POR? Doncs perquè aquestes dues darreres setmanes m'he trobat amb diverses persones que m'han manifestat obertament

La por a les diferències que exhibeixen els atacs a la llengua és probablement molt superior a la nostra por davant aquests mateixos atacs

la seva por per les conseqüències que tindran els atacs a la nostra llengua. En aquest sentit, un treball publicat al maig al *British Journal of Psychology* relaciona la por a les amenaces externes amb una major tolerància social cap a l'autoritarisme de dretes. Sota el meu punt de vista, aquesta és l'estratègia –o una de les estratègies– de la dreta espanyola: atiar la por –a la llengua, als immigrants...– per afavorir una major tolerància social cap a l'autoritarisme, amb la pretensió d'anihilar les cultures de l'estat diferents a la castellana.

TANT EL PRESIDENT COM LA CONSELLERA d'Ensenyament han assegurat que des del govern no es farà ni un pas enrere. Però quina serà la resposta de cadascú de nosaltres a la por que genera la mateixa por de perdre la identitat? Passiva o activa? De fugida o de lluita? Tanmateix, si es té en compte la relació fisiològica que hi ha entre por i agressivitat, i es valora l'agressivitat dels atacs contra la llengua catalana, hom pot concloure amb certa facilitat que la por a les diferències que exhibeixen els responsables d'aquests atacs és probablement molt superior a la nostra por davant aquests mateixos atacs. És bo tenir-ho en compte, per no tenir por de ser com som i perquè, com diuen Jack Nicholson i Dennis Hopper a *Easy rider*, "Tenen por del que representeu. [...] Per a ells representeu la llibertat. [...] I la por els fa perillous."